

Valtioneuvoston päätös Elenia Verkko Oyj:n hakemukseen saada kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetussa laissa (603/1977, jäljempänä lunastuslaki) tarkoitettu lunastuslupa ja ennakkohaltuunottolupa (Haapajärvi–Ruotanen).

Annettu Helsingissä 26 päivänä tammikuuta 2023

Elenia Verkko Oyj (jäljempänä hakija) on pyytänyt lupaa saada lunastamalla hankkia pysyvän käyttöoikeuden 110 kV sähkönsiirtojohtoa ja tiedonsiirtolaitteita varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Haapajärven ja Pyhäjärven kaupungeissa.

Lunastus alkaa Haapajärven kaupungissa sijaitsevalta kiinteistöltä 69-6-618-3 ja päättyy Pyhäjärven kaupungissa sijaitsevalle kiinteistölle 626-402-69-60, josta hakija on ostanut määräalan. Johdon pituus on noin 40 kilometriä.

Hakija suunnittelee rakentavansa uuden 110 kV siirtoverkko-yhteyden Haapajärveltä Pyhäjärven kaupungin alueelle rakennettavalle uudelle Ruotasen sähköasemalle. Uudella johtoyhteydellä voidaan varmistaa huomattavasti jo alueella olevan siirtoverkon huoltovarmuutta ja käytettävyyttä sekä lisätä alueellista siirtokapasiteettia muun muassa alueelle suunniteltua tuulivoimatuotantoa varten. Alueellisen siirtoverkon huoltovarmuutta parantaa osaltaan myös johtoyhteyteen kytkeytyvä uusi Ruotasen sähköasema, jossa tulevaisuudessa voidaan myös hakijan alueellinen pohjois-eteläsuuntainen 110 kV siirtoverkko jakaa sähkönsiirtovarmuutta parantaviin osiin ja samalla voidaan jakaa myös paikallista 20 kV jakeluverkkoa pienempiin osakokonaisuuksiin, joten yksittäiset jakeluverkon vikatilanteet koskevat myöskin pienempää asiakaskuntaa.

Haapajärven asemalta lähdettäessä johtoreitti tulee suunnitelman mukaan sijoittumaan pääosin olemassa olevan 110 kV Pyhäjärvi–Haapajärvi johdon rinnalle noin 22 kilometrin matkalla, jonka jälkeen reitti suuntautuisi pohjoiseen kiertäen pohjoisen puolelta Pyhäjärven lentokenttäalueen ja Pyhäjärven Junttiselän, josta on tarkoitus suunnata kaakkoon kohti suunniteltua Ruotasen sähköasemaa, jota ennen lyhyellä osuudella johto tulee sijoittumaan Ryyränen–Ruotanen 110 kV johdon rinnalle.

Johto on tarkoitus toteuttaa pääosin harustetulla teräputkirakenteisella pylväsrakenteella, jota varten maastoon varataan yleensä 26 metriä puista vapaa johtoaukea ja sen molemmin puolin 10 metriä leveät reunavyöhykkeet, joilla puiden pituutta on rajoitettu siten, etteivät ne kaatuessaan voi vahingoittaa johtorakenteita. Siltä osin, kun johto voidaan sijoittaa olemassa olevan toisen vastaavan 110 kV johdon rinnalle, uutta johtoaluetta tarvitaan noin 19 metrin leveydeltä. Peltoalueilla pyritään mahdollisuuksien mukaan käyttämään vapaasti seisovaa teräsristikkorakenteista pylvästä.

Energiavirasto on myöntänyt johdolle hankeluvan 3.11.2021.

Hankkeesta on laadittu ympäristöselvitys. Selvityksen perusteella hankkeesta ei aiheudu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Pyydetyt lausunnot

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut, että tunnistetut arvokkaat kohteet (Särkijoen jokiympäristö, Pyhäjoen ylitys ja Kaakkurinnevan keskiosat) tulee ottaa jatkosuunnittelussa huomioon pylväspaikkasijoittelulla. Joen ylitys tulisi toteuttaa mahdollisimman pitkällä pylväsvälillä ja sen alle jäävä kasvillisuus säästää. ELY-keskus kannattaa esitystä siirtää Kaakkurinnevan osalta voimalinjoja noin 100–150 m etelään nyt suunnitellusta linjauksesta. Maakuntakaavaan merkittyjen Luo-kohteiden osalta on huomioitava kaavan suunnittelumääräykset. Uudistetun vesilain luonnontilaisten pienvesien muuttamiskielto tulee huomioida. Voimajohdon suunnittelussa ja rakentamisessa on huomioitava Liikenneviraston ohje "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" ja Liikenneviraston määräys johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on todennut, että voimasiirtoverkon rakentamishanke toteuttaa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteita eikä ole ristiriidassa suunnittelualan maakuntakaavamääräysten kanssa. Jos Pyhäjärven kairosvos-Uusnivala 400 kV siirtojohdon yhteystarve on konkreettinen, niin se on huomioitava myös Haapajärvi–Ruotanen 110 kV siirtolinjan suunnittelussa ja toteutuksessa. Paskoneva–Mullikonneva S (eteläinen) luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän suoalueen (luo-1) luontoarvot pitää huomioida jo suunnittelussa ja etenkin mahdollisen rakentamisen aikana. Valtatie 4 tulevat kehittämistoimet eli mahdolliset tien linjausmuutokset ja kaistojen lisäykset tulee huomioida jo suunnitteluvaiheessa.

Haapajärven kaupunki on todennut, että kaavallisesti hanke sijoittuu osin alueelle, jolla on voimassa Keskustan osayleiskaava 2035, osayleiskaavassa alue on VL merkinnällä, johtoalue on kaavassa osoitettu linjan nykyiselle paikalle. Linjan alkupään uusi linjaus esitettyyn uuteen paikkaan on perusteltu eikä haittaa merkittävästi VL-alueen käyttöä. Asemakaava ei ulotu linjan suunnitellulle paikalle. Johtolinjan sijoittamisessa tulee pyrkiä minimoimaan alueen maanomistajille mahdollisesti aiheutuvat haitat.

Pyhäjärven kaupunki on todennut, että linjan rakentaminen on uusiutuvan energiantuotannon kannalta tervetullut ja välttämätön investointi verkkoyhtiöltä ja kaupunki kannattaa investoinnin toteuttamista. Pyhäjärven Energia- ja Vesi Oy on rakentanut linjareittiä sivuavalle paikalle jätevedenpuhdistamon ympärivuotisen pintavalutuskentän. Linjan suunnittelussa on hyvä ottaa huomioon, ettei linjan pylväiden rakenteita osu pintavalutuskentän sijainnille eikä linjan asennustöissä pysty käyttämään pintavalutuskentän aluetta työalueena.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne on todennut, että kesähakkuita on mahdollisuuksien mukaan vältettävä. Jokien ylityksissä on otettava huomioon ympäristöselvityksen suositukset. Maa-ainesten ottoalueiden kohdalla on tehtävä luvissa määrätyt maisemointityöt ennen linjan rakentamista, jos uusi linja estää kaivinkoneiden käyttämisen.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole ollut huomautettavaa voimajohtohankkeesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Maanomistajien kannanotot

Hanke kohdistuu 156 kiinteistön alueeseen. Kyseisten kiinteistöjen omistajille ja käyttöoikeuden haltijoille on varattu tilaisuus antaa lausuntonsa hakemuksesta siten kuin lunastuslain 9 §:n 4 momentissa säädetään.

Raimo ja Reijo Kallio tilojen Peltokallio ja Lehtokallio omistajina ovat todenneet, että linja pitäisi siirtää kokonaan pois heidän omistamiltaan tiloilta. Tiloilla sijaitsevat voimalinjat aiheuttavat jo nyt huomattavaa haittaa kiinteistöille.

Markku Alaraasakka on todennut, että päätöksentekoprosessia varten on tuotu esille ainoastaan yksi vaihtoehto, joka on ollut hakijan kannalta edullisin, jättäen muut toteuttamiskelpoiset vaihtoehdot suunnittelematta ja esittämättä. Tehty suunnitelma on esitetty asianosaisille ja päättäjille ainoana mahdollisena toteutuskelpoisena vaihtoehtona. Voimansiirtoyhteydeksi Haapajärven sähköasemalta ensimmä-

mäisen kilometrin matkalle olisi pitänyt esittää maakaapelointia, sillä suurjänniteverkkojen maakaapelointi kaupunki ja taajama-alueilla on nykypäivää. Haapajärven Koivuhaan alueelle maakaapelointi soveltuisi erittäin hyvin. Maakaapelointi tarvitsee hyvin vähän tilaa. Koivuhaassa on riittävästi tilaa maakaapelille nykyisen jo olemassa olevan voimansiirtolinjan vieressä. Myös maaperän laatu on sellainen, että maakaapelia varten tarvittava noin metrin syvyinen asennusura voidaan helposti kaivaa eikä massiivisia suojauksia kaapeloinnille tarvita. Mitään estettä maakaapelin asentamiseksi taajama-alueelle noin kilometrin matkalle ei ole olemassa. Maakaapelointia ei haluta esittää vaihtoehtona, koska sen suunnittelu maksaa. Uuden ilmajohton ja lunastusmenettelyn perusteena on käytetty siirtoverkon huolto-varmuuden ja käytettävyyden huomattavaa parantamista ja alueellisen siirtokapasiteetin nostoa. Tämä on huono peruste sille, että maakaapelointivaihtoehtoa ei esitetä, sillä nämä samat tavoitteet voidaan saavuttaa jopa paremmin, jos Koivuhaan alueelle toteutetaan maakaapelointi.

Laimi Shemeikka on todennut, että hänen suikalepalstansa läpi suunniteltu linja vie käytännössä koko palstan.

Martti Oravakangas on vaatinut, että pylväät 116–120 siirretään niin, että ne ovat saman verran hänen omistamansa tilan rajojen molemmilla puolilla.

Hakijan vastine

Hakija on todennut Raimo ja Reijo Kallion lausunnosta, että ottaen huomioon Haapajärven sähköaseman sijainnin ja sitä ympäröivät asuinkiinteistöt, käytännössä ainoa ilmansuunta, johon asemalta voidaan lähteä suunnitellulla 110 kV voimansiirtolinjalla on pohjoinen ja sen jälkeen itään kohti Pyhäjärveä. Suunnitellun johdon johtoalue ei tule koskemaan tilaa Lehtokallio. Johto kiertää kyseisen kiinteistön sen länsi- ja pohjoispuolitse noin 50 metrin etäisyydellä kiinteistön rajalinjasta mitattuna. Tilan Peltokallio alueelle suunnitellulle kahdelle pylväspaikalle on suunnitteluvaiheessa pyritty määrittelemään paikat, jotka minimoisivat peltoalueelle tulevat haitat.

Hakija on todennut Markku Alaraasakan lausunnosta, että lausunnosta ei käy ilmi, mihin perustuu kiinteistöomistajan väittäminen, ettei vaihtoehtotarkastelua olisi tehty. Uusi 110 kV johtoyhteys saataisiin tehtyä käyttäen osittain myös 110 kV maakaapelia, mutta melko lyhyenkin matkan maakaapelivaihtoehto nostaa kustannuksia huomattavasti, koska esimerkiksi kaapelin huomattavasti huonomman lämmönjohtavuuden takia maakaapelin johdinpoikkipinta on yleisesti ylimoitettava, jotta sen kautta saataisiin siirrettyä sama energia

kuin ilmalinjassa. Toiseksi ottaen huomioon 110 kV siirtoverkon huoltovarmuuden ja käytettävyyden, ilmalinjarakennetta voidaan pitää huomattavasti luotettavampana ja käyttövarmempana kuin maahan kaivettua kaapeliyhteyttä, joka maassa on erilaisille vaurioille huomattavasti riskialttiimpi kuin ilmalinjarakenne.

Hakija on todennut Laimi Shemeikan lausunnosta, että kyseinen kiinteistö on noin kolme kilometriä pitkän johtosuoran reitillä, joten muutos reittiin ei siltä osin olisi kovin helppo. Toiseksi johtoreitti ylittää kyseisen palstan (n. 1,5 ha) toisesta päästä, jolloin johtoalueen alle jää noin 18 a eli noin 12 % alueesta.

Hakija on todennut Martti Oravakankaan lausunnosta, että maastokartoituksen yhteydessä tehdyssä pylvässijoittelussa on huomioitu maastolliset olosuhteet pylväspaikan suhteen parhaalla mahdollisella tavalla huomioiden myös johdon rakentamisen aikaisen tilanteen.

Valtioneuvosto on käsitellyt hakemuksen ja todennut, että hanke on yleisen tarpeen vaatima ja että omaisuuden lunastus on tarpeen hankkeen toteuttamisessa sekä että johtosuunta on tarkoituksenmukainen.

Tämän vuoksi valtioneuvosto on harkinnut oikeaksi lunastuslain 4 §:n nojalla antaa Elenia Verkko Oyj:lle luvan hakemuksen ja siihen liitetyn kartan mukaisesti lunastamalla hankkia pysyvän käyttöoikeuden 110 kV sähkönsiirtojohtoa ja tiedonsiirtolaitteita varten tarvittaviin hakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen alueisiin Haapajärven ja Pyhäjärven kaupungeissa. Lunastus alkaa Haapajärven kaupungissa sijaitsevalta kiinteistöltä 69-6-618-3 ja päättyy Pyhäjärven kaupungissa sijaitsevalle kiinteistölle 626-402-69-60, josta hakija on ostanut määräalan. Johdon pituus on noin 40 kilometriä. Johtoaukean leveys on 26 metriä. Johtoaukean kummallekin puolelle lunastetaan 10 metriä leveät reunavyöhykkeet, joilla kasvavien puiden korkeus on rajoitettu siten, etteivät ne aiheuta vaaraa johdolle.

Johdon omistajalla on sähkön ja tiedon siirtämiseen tarpeellisten johtojen, pylväiden ja muiden laitteiden rakentamista, käyttöä, tarkastamista, kunnossapitoa, korjaamista ja uusimista varten oikeus:

- 1) pystyttää ja pitää johtoaukealla sähkönsiirtojohto pylväineen, johtoköysineen ja muine laitteineen sekä tiedonsiirtoon liittyvine laitteineen,
- 2) suorittaa tarpeellisia mittauksia johtoaukealla ja suorittaa maadoituksia, joista aiheutuvat työnaikaiset vahingot korvataan erikseen maanomistajille,
- 3) pitää johtoaukea vapaana puista, vesoista ja muista esineistä, jotka saattavat vaikuttaa häiritsevästi johdon käyttöön ja kunnossapitoon,
- 4) poistaa johtoaukealta rakennukset ja muut rakenteet, joiden paikoillaan pitämisestä tai sinne pystyttämisestä ei ole erikseen sovittu,
- 5) sopivalla tavalla merkitä johtoaukean rajat niin, että ne ovat helposti havaittavissa.

- 6) merkitä reunavyöhykkeellä sekä erityisestä syystä myös johtoalueen ulkopuolella kasvavat puut, jotka korkeutensa takia saattavat olla vaarallisia johdon säilymiselle, ja kaataa tällaiset puut, jollei metsänomistaja itse huolehdi niiden kaatamisesta. Johtoalueen ulkopuolella tapahtuvasta puiden kaatamisesta aiheutuva vahinko korvataan erikseen maanomistajalle.
- 7) Johdon omistajan lukuun työskentelevillä henkilöillä on oikeus jalan tai ajoneuvolla liikkua johtoaukeaa pitkin pylväältä toiselle. Hakijalla on oikeus tätä varten tehdä sinne väliaikaisia ajoteitä ja rumpuja, tehdä ja kunnossapitää johtoaukealla olevissa aidoissa tarpeellisia veräjiä sekä käyttää hyväkseen johtoaukealle johtavia kiinteistölle kuuluvia teitä ja polkuja sekä tarvittaessa muitakin alueita kulamiseen jalan tai moottorikäyttöisillä taikka muilla työkoneilla ja ajoneuvoilla.

Lunastettava käyttöoikeus rajoittaa omaisuuden luovuttajan oikeuksia seuraavasti:

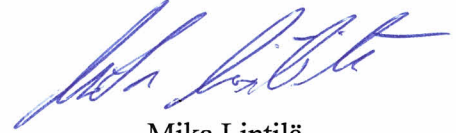
- 1) Johtopylväiden rakenteiden väliin ja kolmea (3) metriä lähemmäksi niiden ulkopuolelle ei saa pystyttää minkäänlaisia rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta.
- 2) Aitoja ei saa kiinnittää pylväisiin eikä tukirakenteisiin.
- 3) Ojia tai muita kaivauksia ei saa tehdä eikä tieoikeutta perustaa kolmea (3) metriä lähemmäksi pylväsrakenteita. Etäisyys luetaan ojan tai kaivauksen luhistumattomasta reunasta.
- 4) Johtoaukealla ei saa ilman erityistä lupaa kasvattaa puita eikä pitää rakennuksia tai kahta (2) metriä korkeampia muitakaan rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta. Rakennuksia ei saa rakentaa 23 metriä lähemmäs johdon keskilinjaa.
- 5) Reunavyöhykkeillä kasvavat puut saavat johtoaukean reunassa olla enintään 10 metriä korkeita ja muulla osalla reunavyöhykettä niin paljon sanottua mittaa korkeampia kuin puiden etäisyys on johtoaukean reunasta.
- 6) Johtoaukealla ja sen läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta saattaa aiheutua vaaraa johdon käytölle ja kunnossa pysymiselle.

Lunastuksen kohde jätetään lunastuslain 10 §:n nojalla lunastustoimituksessa tarkemmin määrättäväksi.

Hakija on ennakkohaltuunottolupaa pyytäessään esittänyt, että johdon on tarkoitus valmistua vuosien 2023–2024 aikana. Koska hankkeella on kiire, valtioneuvosto on harkinnut oikeaksi lunastuslain 58 §:n nojalla myöntää hakijalle oikeuden ottaa haltuunsa lunastettavan omaisuuden ennen lunastuslain 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua ajankohtaa (ennakkohaltuunottolupa).

Lunastuslupaa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusaika on 30 päivää tiedoksisaannista. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Lunastuslain 87 §:n mukaan ennakkohaltuunotto-luvan myöntämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea valittamalla muutosta.

Elinkeinoministeri

Mika Lintilä

Ylitarkastaja

Johanna Juvonen

TIEDOKSI

Maanmittauslaitos
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Haapajärven kaupunki
Pyhäjärven kaupunki
Elenia Verkko Oyj
Maanomistajat

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Jos on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksi- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Valituksen sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa, asiamiehensä tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustajansa taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan, asiamiehen tai luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä taikka asiamiestä tai lähettäjä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Korkeimman hallinto-oikeuden virka-aika on maanantaista perjantaihin kello 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valittajalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 530 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
puhelinvaihe: 029 56 40200
telefax: 029 56 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi